

**CURTEA  
DE APEL CHIȘINĂU**

mun. Chișinău, str. Teilor 4, MD - 2043

[www.instante.justice.md](http://www.instante.justice.md)

Tel. (022) 409-209, e-mail: [cac@justice.md](mailto:cac@justice.md)

№ 4-35/1-1718 din 25.07.24



**CHISINAU  
COURT OF APPEAL**

4 Teilor str. Chișinău, 2043

[www.instante.justice.md](http://www.instante.justice.md)

Tel. (022) 409-209, e-mail: [cac@justice.md](mailto:cac@justice.md)

**Curtea Constituțională  
Str. Alexandru Lăpușeanu 28**

*Curtea de Apel Chișinău, vă remite solicitarea ridicării excepției de neconstituționalitate depusă de Munteanu Victor în interesele lui Lazar Valeriu și avocatului Miscoi Mihail în interesele inculpatei Tubari Alla în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, privind controlul constituționalității, prevederilor art. 61 alin. (1), (1/1) și alin. (2) din Legea nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească și art. 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, în cauza penală în ordine de recurs 1r-434/24, la cererea de recurs declarat de avocatul Nagacevschi Vitalie în interesele lui Tudor Copaci, împotriva încheierilor din 14.03.2024 și din 01.04.2024 ale președintelui interimar al judecătoriei Chișinău.*

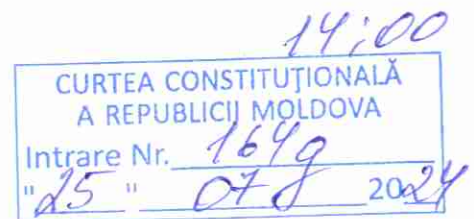
**Anexă:**

- 1. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în original.**
- 2. Copia Încheierii din 09 iulie 2024 pe 9 file.**

**Judecător**



**Bulhac Ion**





**Sesizare privind excepția de neconstituționalitate**

**A. Autorii excepției de neconstituționalitate**

**1. MIȘCOI**

**2. MIHAIL**

**5. Avocat**

**1. MUNTEANU**

**2. VICTOR**

**5. Avocat**

## B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

La data de 02 mai 2023, în Judecătoria Chișinău a parvenit spre examinare în fond cauza penală nr. 1-1084/2023 de învinuire a lui Leancă Iurie, Lazăr Valeriu, Copaci Tudor și Susanu Angela în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. art. 30, 45, 42 alin. (2), art. 327 alin. (3) din Codul penal și de învinuirea lui Șendrilă Maria, Jordan Petru, Ciutac Alexandru și Țubari Alla în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 30, 45, 42 alin. (2), 327 alin. (3) din Codul penal.

La aceiași dată în mod automat-aleatoriu, cauza penală a fost distribuită spre examinare Judecătorului, Djeta Chistol, iar prin încheierea din 07.06.2023, pentru examinarea în fond a prezentei cauze a fost format complet din judecătorii, Djeta Chistol – raportor, judecătorul Petru Păun și judecătoarea Tatiana Bivol.

La data de 12 aprilie 2024, la termenul fixat pentru ședința judiciară, s-a prezentat un alt complet de judecată format din Judecătoarea Stella Bleșceaga, Judecătorul Budeci Vitalie și Judecătoarea Bejenari Olga.

La solicitarea apărării, a fost întreruptă ședința și aduse la cunoștință două încheieri emise de Președintele interimar al Judecătoriei Chișinău, Mitrofan Livia: a) încheiere din 14.03.2024 prin care s-a dispus: redistribuirea cauzei penale nr.1-1084/2023 de învinuirea lui Leancă Iurie, Lazăr Valeriu, Copaci Tudor și Susanu Angela, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 30, 45, 42 alin. (2), art. 327 alin. (3) Cod penal și de învinuirea lui Șendrilă Maria, Jordan Petru, Ciutac Alexandru și Tubari Alla, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 30, 45, 42 alin. (2), art. 327 alin. (3) Cod penal, în mod aleatoriu, prin intermediul PIGD, unui alt judecător specializat în examinarea cauzelor penale conform pct. 1 din dispoziția Judecătoriei Chișinău nr. 13 din 20 februarie 2024, pentru examinare și b) încheiere din 01 aprilie 2024 prin care s-a dispus: a modifica completul de judecată format din președintele completului de judecată, judecător raportor - Djeta Chistol, judecător – Tatiana Bivol și judecător – Petru Păun, și anume: președintele completului de judecată, judecător raportor – Djeta Chistol se înlocuiește cu președintele completului, judecătorul raportor - Stella Bleșceaga, iar judecătorii Tatiana Bivol și Petru Păun se înlocuiesc cu judecătorii Bejenari Olga și Budeci Vitalie, pentru examinarea cauzei penale nr.1-1084/2023 de învinuirea lui Leancă Iurie, Lazăr Valeriu, Copaci Tudor și Susanu Angela, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 30, 45, 42 alin. (2), art. 327 alin. (3) Cod penal și de învinuirea lui Șendilă Maria, Jordan Petru, Ciutac Alexandru și Țubari Alla, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 30, 45, 42 alin. (2), art. 327 alin. (3) Cod penal.

Considerând încheierile menționate supra ilegale și contrare prevederilor art. 20 alin. (1) și 115 alin. (4) din Constituție, avocatul Mihail Mișcoi în interesele inculpatei, Țubari Alla, a declarat recursuri separate împotriva ambelor încheieri.

Împotriva încheierilor menționate a declarat recurs și avocatul Victor Munteanu în interesele inculpatului Lazăr Valeriu, avocatul Vladislav Roșca în interesele inculpatului, Leancă Iurie, avocatul Vitalie Nagacevschi în interesele inculpatului Copaci Tudor și avocatul Bargan Alexandru în interesele inculpatului Ciutac Alexandru.

Deși nu există o încheiere de conexare a cererilor de recurs menționate, toate cererile de recurs au fost distribuite inițial judecătorului raportor, Ecaterina Palanciuc iar ulterior redistribuite judecătorului raportor Ion Bulhac în complet cu judecătorul Juganari Marcel și judecătoarea Cecan Silvia.

### C. Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect controlul constituționalității: art. 6<sup>1</sup> alin. (1), (1<sup>1</sup>) și alin. (2) din Legea nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească; „(1) *Activitatea de judecare a cauzelor se desfășoară cu respectarea principiului distribuirii aleatorii a dosarelor prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. În cazul în care judecătorul căruia i-a fost repartizată cauza este în imposibilitatea de a continua judecarea acesteia, persoana responsabilă, în temeiul unei încheieri motivate a președintelui instanței judecătorești, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, asigură redistribuirea aleatorie a dosarului altui judecător. Fișa cu datele privind distribuirea aleatorie a dosarelor se anexează în mod obligatoriu la fiecare dosar. (1<sup>1</sup>) Constituirea completelor de judecată și desemnarea președinților acestora se fac la începutul anului prin dispoziție a președintelui instanței. Schimbarea membrilor completului se face în cazuri excepționale, în baza unei încheieri motivate a președintelui instanței judecătorești și potrivit criteriilor obiective stabilite de regulamentul aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii. Încheierea motivată privind schimbarea membrilor completului se anexează la materialele dosarului. (2) Cauzele repartizate unui complet de judecată nu pot fi trecute altui complet decât în condițiile prevăzute de lege.*”, art. 1 alin. (2) din Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii „(2) *Consiliul Superior al Magistraturii exercită autoadministrarea judecătorească.*” și art. 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, „(4) *Întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe în domeniul administrării instanțelor judecătorești: b) aprobă Regulamentul privind modul de repartizare aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești, care asigură transparența, obiectivitatea și imparțialitatea acestui proces;*” pct. 7 liter d) din Regulamentul privind modul de distribuire aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 110/5 din 05 februarie 2013, d) *Președintele instanței poate dispune redistribuirea aleatorie a dosarului altui judecător sau altui complet de judecată și înalte cazuri justificate, cu emiterea unei încheieri motivate; în coraport cu art. 20 alin. (1), 70 alin. (1) și art. 115 alin. (4) din Constituție, care prevăd că, (1) orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime; (1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi; și Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sînt stabilite prin lege organică. Obiectul prezentei sesizări se solicită a fi examinat prin raportare la prevederile art. 2 Cod procedură penală, care stabilește că (1) *Procesul penal se reglementează de prevederile Constituției Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de prezentul cod. (3) Constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale. Nici o lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția. (4) Normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod;* precum și la prevederile art. 30 și 31 Cod procedură penală, care stabilesc că (1) *Judecarea cauzelor penale se înfăptuiește de către instanță în complet format din 3 judecători sau de către un singur judecător. (2) În toate instanțele de judecată de gradul întâi, cauzele penale se judecă de un singur judecător, cu excepția cazurilor prevăzute în prezentul articol.*(4) *Cauzele penale deosebit de complicate, precum și cele care prezintă o mare importanță socială pot fi examinate, la decizia motivată a președintelui instanței**

*judecătorești, în complet format din 3 judecători. \_Articolul 31. Schimbarea completului de judecată (1) Completul de judecată format în condițiile art.30 trebuie să rămână același în tot cursul judecării cauzei, cu excepția prevăzută în alin.(3). Dacă aceasta nu este posibil, completul poate fi schimbat pînă la începerea cercetării judecătorești. (2) După începerea cercetării judecătorești, orice schimbare intervenită în completul de judecată impune reluarea de la început a cercetării judecătorești. (3) În cazul în care cauza se judecă în fond de un complet format din 3 judecători și unul din aceștia nu poate participa în continuare la judecarea cauzei din motiv de boală îndelungată, deces sau din motivul eliberării din funcție în condițiile legii, acest judecător este înlocuit de un alt judecător și cauza se judecă în continuare. Judecătorului care intervine în proces i se oferă timp pentru a lua cunoștință de materialele cauzei, inclusiv de cele cercetate în instanță, și pentru a se pregăti pentru participarea de mai departe în proces, însă înlocuirea judecătorului în condițiile prezentului alineat nu necesită reluarea judecării cauzei de la început. Judecătorul este în drept să solicite repetarea unor acțiuni procesuale deja efectuate în ședință în lipsă lui dacă are de concretizat chestiuni suplimentare.*

Obiectul prezentei sesizări corespunde competenței *ratione materiae* a Curții Constituționale, prevăzută expres în art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova și sunt direct aplicabile la soluționarea recursurilor declarate de către avocați împotriva încheierii de redistribuire a cauzei penale, or, anume prin prisma acestor norme a fost argumentată retragerea unei cauze penale de la un judecător în baza unui regulament adoptat de Consiliul Superior al Magistraturii iar pe cale de consecință prin aplicarea de către instanțele judecătorești a prevederilor contestate în fața Curții Constituționale se încalcă direct prevederile art. 115 alin. (4) din Constituție în conformitate cu care competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată poate fi stabilită doar prin lege organică.

#### **D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție**

În conformitate cu prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru protecția Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa [...].

Potrivit art. 6 § 1 din Convenție, instanța trebuie să fie întotdeauna „instituită de lege”. Această expresie reflectă principiul statului de drept inerent oricărui sistem de protecție instituit prin Convenție și Protocoalele sale (a se vedea, de exemplu, *Jorgic împotriva Germaniei*, pct. 64; *Richert împotriva Poloniei*, pct. 41). Într-adevăr, unui organism care nu a fost instituit în conformitate cu intenția legiuitorului i-ar lipsi în mod obligatoriu legitimitatea necesară într-o societate democratică pentru a soluționa cauzele persoanelor particulare (*Lavents împotriva Letoniei*, pct. 114; *Gorguiladzé împotriva Georgiei*, pct. 6).

Potrivit jurisprudenței Curții, „Legea” vizată de art. 6 § 1 reprezintă nu doar legislația referitoare la înființarea și competența organelor judiciare (*Lavents împotriva Letoniei*, pct. 114; *Richert împotriva Poloniei*, pct. 41; *Jorgic împotriva Germaniei*, pct. 64), ci și orice altă dispoziție de drept intern a cărei nerespectare face nelegală participarea unuia sau mai multor judecători la

examinarea cauzei (*Gorguiladzé împotriva Georgiei*, pct. 68; *Pandjigidzé și alții împotriva Georgiei*, pct. 104). Expresia „instituită de lege” se referă nu doar la temeiul legal al însăși existenței „instanței”, ci și la respectarea de către instanță a normelor specifice după care se conduce (*Gorguiladzé împotriva Georgiei*, pct. 68) și alcătuirea completului de judecată în fiecare cauză (*Posokhov împotriva Rusiei*, pct. 39; *Fatullayev împotriva Azerbaidjanului*, pct. 144).

Prin urmare, o instanță care nu are competența de a judeca procesul acuzatului în conformitate cu dispozițiile aplicabile din dreptul național nu este „instituită de lege” în sensul art. 6 § 1 (*Richert împotriva Poloniei*, pct. 41; *Jorgic împotriva Germaniei*, pct. 64).

Introducerea sintagmei „instituită de lege” în art. 6 § 1 „are drept scop să prevină ca organizarea sistemului judiciar [...] să nu fie lăsată la discreția puterii executive și să asigure că acest domeniu este reglementat de o lege adoptată de Parlament” (*Coëme și alții împotriva Belgiei*, pct. 98; *Richert împotriva Poloniei*, pct. 42). În țările care au un sistem de drept codificat, organizarea sistemului judiciar nu poate fi lăsată la discreția autorităților judiciare, ceea ce nu exclude posibilitatea de a li se recunoaște o anumită putere de interpretare a legislației naționale în materie (*Coëme și alții împotriva Belgiei*, pct. 98; *Gorguiladzé împotriva Georgiei*, pct. 69)

În conformitate cu prevederile art. 20 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Articolul 70 alin. (1) din Constituție prevede că legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi.

În conformitate cu prevederile art. 115 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sînt stabilite prin lege organică.

Codul de procedură penală, prevede în articolul 30 că judecarea cauzelor penale se înfăptuiește de către instanță în complet format din 3 judecători sau de către un singur judecător. (2) În toate instanțele de judecată de gradul întâi, cauzele penale se judecă de un singur judecător, cu excepția cazurilor prevăzute în prezentul articol, iar cauzele penale deosebit de complicate, precum și cele care prezintă o mare importanță socială pot fi examinate, la decizia motivată a președintelui instanței judecătorești, în complet format din 3 judecători.

În final, articolul 31 din Codul de procedură penală reglementează strict modul de schimbare a compoziției instanței, stabilind că, completul de judecată format în condițiile art. 30 trebuie să rămână același în tot cursul judecării cauzei, cu excepția prevăzută în alin.(3). Dacă aceasta nu este posibil, completul poate fi schimbat pînă la începerea cercetării judecătorești. Iar alineatul (3) stipulează că în cazul în care cauza se judecă în fond de un complet format din 3 judecători și unul din aceștia nu poate participa în continuare la judecarea cauzei **din motiv de boală îndelungată, deces sau din motivul eliberării din funcție în condițiile legii**, acest judecător este înlocuit de un alt judecător și cauza se judecă în continuare.

În final, potrivit art. 2 din Codul de procedură penală, se stabilește clar că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale **pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.**

Contrar prevederilor imperative ale Constituției, în cauza examinată în fond prin aplicarea prevederilor art. 6<sup>1</sup> alin. (1), (1<sup>1</sup>) și alin. (2) din Legea nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească, art. 1 alin. (2) și art. 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, se instituie un mecanism de reglementare a procedurii de judecare a cauzelor penale și a compunerii instanțelor de judecată, în baza unor prevederi adoptate de Consiliul Superior al Magistraturii, contrar legilor organice prin eludarea întregii ordini constituționale garantate prin prisma prevederilor art. 115 alin. (4) din Constituție și a Codului de procedură penală.

Așadar, nemijlocit în cauza penală examinată în fond, prin aplicarea unui act administrativ cu caracter normativ a fost posibilă retragerea unei cauze penale de la un "tribunal instituit prin lege" și redistribuită unui alt judecător din alte motive și în altă ordine decât cea prevăzută în legea organică, la caz Codul de procedură penală.

Problema ridicată, urmează cu înțietate de a fi examinată din perspectiva părților implicate în cauze judiciare deoarece în primul rând instituirea și aplicarea unui alt mecanism judiciar decât cel prevăzut prin lege organică implică o ingerință ilegală în dreptul la acces liber la justiție garantat de art. 20 alin. (1) din Constituție, nemijlocit la dreptul la instanțe judecătorești competente și implică o subminare a principiului legalității prin prisma art. 115 alin. (4) din Constituție care garantează instanțe judecătorești, organizate conform legilor organice, iar Articolul 6 al Convenției europene stabilește clar, care sunt criteriile, după care urmează să fie stabilite "tribunalele instituite de lege".

Incidența drepturilor garantate de Constituție la art. 20 alin. (1) și art. 115 alin. (4) din Constituție, urmează a fi constatată și prin prisma art. 7 din Constituție în conformitate cu care Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică. Prin urmare, în cazurile în care dispozițiile contestate contravin normelor imperative ale Constituției, drepturile garantate prin aceste norme devin incidente, existând o ingerință ilegală în aceste drepturi.

În aceste circumstanțe, prin mecanismul de acordare Consiliului Superior al Magistraturii a dreptului de a adopta Regulamentul privind modul de distribuire aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 110/5 din 05 februarie 2013, prin care în pct. d) *Președintele instanței poate dispune redistribuirea aleatorie a dosarului altui judecător sau altui complet de judecată și în alte cazuri justificate, cu emiterea unei încheieri motivate;*, Președintelui instanței i se acordă dreptul discreționar, în condiții absolut neclare din formularea "în alte cazuri justificate", să "instituie tribunale" în afara prevederilor Constituției Republicii Moldova și a Codului de procedură penală.

**E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție**

În primul rând, problematica neconstituționalității unor articole din legi, care permit unor organe de autoadministrare din sistemul justiției să adopte regulamente, în baza cărora este posibilă eludare normelor Constituției Republicii Moldova nu este una nouă. Chestiunea respectivă a constituit obiectul examinării excepției de neconstituționalitate în sesizarea nr. 108g/2022, prin care Curtea a admis parțial excepția de neconstituționalitate a prevederilor Legii cu privire la procuratură. În speța respectivă, Curtea a constatat că oferirea Consiliului Superior al Procurorilor a atribuției de a reglementa criteriile substanțiale de evaluare a performanțelor Procurorului General, evaluare care poate duce la demiterea sa, diminuează semnificativ stabilitatea mandatului constituțional de Procuror General, acestea urmând a fi stabilite de Parlament, prin lege.

În prezenta sesizare, urmează a fi aplicat *mutatis mutandis* acelaș raționament juridic, în sensul în care Constituția Republicii Moldova oferă o garanție constituțională a actului de justiție prin faptul "înstituirii tribunalului prin lege" în conformitate cu prevederile articolului 115 alin. (4) din Constituție, care prevede clar că organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată **sînt stabilite prin lege organică**. În acest sens și în conformitate cu prevederile art. 70 din Constituție, legiuitorul prin lege organică a stabilit modul de organizare a instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecare a cauzelor, prin care în articolele 30 și 31 din Codul de procedură penală, citate *supra*, exhaustiv și fără niciun echivoc a indicat cazurile în care pot fi substituiți judecătorii "investiți prin lege" să judece cauzele penale, limitând posibilitatea schimbării judecătorului doar din **motiv a) de boală îndelungată, b) deces sau c) din motivul eliberării din funcție în condițiile legii**. În rest, completul de judecată format în condițiile art. 30 trebuie să rămînă același în tot cursul judecării cauzei. Astfel, avem următorul raționament logico-juridic:

1. Prevederea constituțională, care stabilește clar că organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată **sînt stabilite prin lege organică**;
2. Legea organică – Codul de procedură penală – care în articolele 30 și 31 prevăd compoziția "tribunalului instituit de lege", care stabilește că completul de judecată format în condițiile art. 30 trebuie să rămînă același în tot cursul judecării cauzei, motivul schimbării judecătorului fiind doar din motiv de boală, deces, sau din motivul eliberării din funcție în condițiile legii;
3. Deși nu corespunde exigențelor prevăzute de Articolul 2 din Codul de procedură penală, în sensul în care prevederile privind modul de schimbare a membrilor completului care judecă o cauză penală, așa cum este formulat de Articolul 6<sup>1</sup> alin. (1) din Legea nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească, nu se regăsesc în Codul de procedură penală, o anumită marjă de interpretare în sensul formulării de "**În cazul în care judecătorul căruia i-a fost repartizată cauza este în imposibilitatea de a continua judecarea acesteia**", poate fi acceptată, în limitele celor 3 situații, prevăzute exhaustiv de legiuitor la articolul 31 din Codul de procedură penală.
4. Problema de neconstituționalitate apare în momentul oferirii dreptului discreționar, fără a se stabili limite clare în cadrul legii organice, în care art. 6<sup>1</sup> alin. (1<sup>1</sup>) al legii menționate deschide calea abuzului, prin oferirea posibilității schimbării membrilor completului "**în cazuri excepționale**", fără niciun criteriu obiectiv, măsurabil, reglementat, și care, de fapt, se confirmă în norma abuzivă din:

5. pct. 7 liter d) din Regulamentul privind modul de distribuire aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 110/5 din 05 februarie 2013, *d) Președintele instanței poate dispune redistribuirea aleatorie a dosarului altui judecător sau altui complet de judecată și în alte cazuri justificate, cu emiterea unei încheieri motivate.*

Or, în conținutul încheierilor contestate, Președintele interimar al Judecătoriei Chișinău a indicat: urmează a fi reiterat că distribuția aleatorie a dosarelor se efectuează conform prevederilor art. 6<sup>1</sup> din Legea privind organizarea judecătorească, art. 344 Cod de procedură penală, și conform Regulamentului privind modul de distribuire aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 110/5 din 05 februarie 2013. Mai mult, încheierea contestată, la paragraful 2 pagina 2 menționează că "În cazurile în care, pe parcursul desfășurării procesului, apar incidente procedurale, se aplică regulile instituite prin pct. 7 lit. d) al Regulamentului (...)". Pornind de la prevederile art. 115 alin. (4) din Constituție, considerăm că Parlamentul a procedat contrar dispoziției constituționale atunci când a delegat către Consiliul Superior al Magistraturii prerogativa de a adopta un regulament care să reglementeze competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată.

Pe cale de consecință odată ce este incontestabil că a existat o ingerință în organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată, în acest caz urmează a fi analizat dacă această ingerință este în conformitate cu o lege organică așa precum este consfințit în art. 115 alin. (4) din Constituție.

Ingerința respectivă a fost bazată pe Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 110/5 din 05 februarie 2013, adoptată datorită formulărilor neconstituționale și extensive conținute în dispozițiile art. 6<sup>1</sup> alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească, art. 1 alin. (2) și art. 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

Prin urmare reținem faptul că contrar art. 115 alin. (4) din Constituție, prevederile contestate instituie prerogative neconstituționale Consiliului Superior al Magistraturii ca prin acte administrative, să determine organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată, nemijlocit, prin intermediul formulărilor neconstituționale și extensive conținute în dispozițiile art. 6<sup>1</sup> alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească, art. 1 alin. (2) și art. 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, în cauza penală examinată în fond, a fost posibil de eludat prevederile constituționale și în temeiul altor acte decât „lege organică” de retras cauza penală de la un judecător și de a o transmite altui judecător.

Ingerința respectivă, nu urmărește niciun scop legitim prevăzut de Constituție, or, scopul instituit prin prisma art. 115 alin. (4) din Constituție, presupune organizarea instanțelor judecătorești și proceduri judiciare exclusiv în baza legilor organice, motive din care, odată ce prevederile contestate contravin prevederilor art. 115 alin. (4) din Constituție, acest fapt este suficient de excepțional pentru a fi declarate neconstituționale aceste prevederi, or, orice proces de judecată, orice administrare a procesului de judecată, stabilirea competenței oricărei instanțe, trebuie și poate fi stabilită de către Parlament prin lege organică.

Iar scopul legitim consfințit în prevederile art. 115 alin. (4) din Constituție este ca anume reglementările ce se referă la instanțele judecătorești să aibă cel mai înalt nivel de legitimitate, fiind incluse fie într-o lege organică adoptată cu majoritate calificată, fie în Constituție, iar, reglementările extensibile conținute în normele nominalizate, nu corespund acestui scop, fiind astfel neconstituționale.

Reieșind din cele expuse, în baza articolului 135 alin (1) lit. a) din Constituție și art. 71, 38, 39 din Codul jurisdicției Constituționale, solicităm:

Exercitarea controlului constituționalității și declararea drept neconstituțională a prevederilor art. 6<sup>1</sup> alin. (1), (1<sup>1</sup>) și alin. (2) din Legea nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească; art. 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, care permit Consiliului Superior al Magistraturii adoptarea Regulamentelor, contrare exigențelor articolului 115 alin. (4) din Constituție.

## F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

Încheierile contestate în ordine de recurs sunt anexate la dosar.

## G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declarăm că informațiile prezentate sunt scrise exclusiv cu scopul de a ridica o problemă de neconstituționalitate și reprezintă punctul de vedere al autorilor sesizării.

**Avocat Mihail Mișcoi**

Digitally signed by Mișcoi Mihail  
Date: 2024.07.04 07:39:22 EEST  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



**Avocat Victor Munteanu**

Digitally signed by Munteanu Victor  
Date: 2024.07.04 08:28:39 EEST  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



Dosarul nr. 1r-434/24  
1-23062001-02-1r-29042024

## ÎNCHEIERE

09 iulie 2024  
Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău  
În componență:  
Președintele ședinței, judecătorul  
Judecătorii

mun. Chișinău

Marcel Juganari  
Silvia Cecan și Ion Bulhac

Judecând în ședință de judecată închisă, în ordine de recurs, în lipsa participanților la proces, cererea avocatului Munteanu Victor în interesele lui Lazăr Valeriu și avocatului Mișcoi Mihail în interesele inculpatei Țubari Alla privind ridicarea excepției de neconstituționalitate inițiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, privind controlul constituționalității, prevederilor *art. 6<sup>1</sup> alin. (1), (1/1) și alin. (2)* din Legea nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească și *art. 4 alin. (4) lit. b)* din Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii,  
Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău, -

### CONSTATĂ:

Judecătorului Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani), Chistol Djeta i-a fost repartizată spre examinare cauza penală nr.1-1084/2023 de învinuirea lui Leancă Iurie, Lazăr Valeriu, Copaci Tudor și Susanu Angela, în săvârșirea infracțiunii, prevăzute de art.art.30, 45, 42 alin.(2), art.327 alin.(3) Cod penal și de învinuirea lui Sendrilă Maria, Jordan Petru, Ciutac Alexandru și Tubari Alla, în săvârșirea infracțiunii, prevăzute de art.art.30, 45, 42 alin.(2), art.327 alin.(3) Cod penal.

Prin încheierea Președintelui interimar al Judecătoriei Chisinău, Mitrofan Livia din 14 martie 2024, s-a dispus redistribuirea cauzei penale nr.1-1084/2023 de învinuirea lui Leancă Iurie, Lazăr Valeriu, Copaci Tudor și Susanu Angela, în săvârșirea infracțiunii, prevăzute de art.art.30, 45, 42 alin.(2), art.327 alin.(3) Cod penal și de învinuirea lui Șendrilă Maria, Jordan Petru, Ciutac Alexandru și Țubari Alla, în săvârșirea infracțiunii, prevăzute de art.art.30, 45, 42 alin.(2), art.327 alin.(3) Cod penal, în mod aleatoriu, prin intermediul PIGD, unui alt judecător specializat în examinarea cauzelor penale conform pct.1 din dispoziția Judecătoriei Chișinău nr.13 din 20 februarie 2024, pentru examinare.

Iar, prin încheierea Președintelui interimar al Judecătoriei Chisinău, Mitrofan Livia din 01 aprilie 2024, a fost modificat completul de judecată format din

19

președintele completului de judecată, judecător raportor - Djeta Chistol, judecător - Tatiana Bivol și judecător - Petru Păun, și anume: președintele completului de judecată, judecător raportor - Djeta Chistol se înlocuiește cu președintele completului, judecătorul raportor - Stella Bleșceaga, iar judecătorii Tatiana Bivol și Petru Păun se înlocuiesc cu judecătorii Bejenari Olga și Budeci Vitalie, pentru examinarea cauzei penale nr.1-1084/2023 de învinuirea lui Leancă Iurie, Lazăr Valeriu, Copaci Tudor și Susanu Angela, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.art.30, 45, 42 alin.(2), art.327 alin.(3) Cod penal și de învinuirea lui Șendilă Maria, Jardan Petru, Ciutac Alexandru și Țubari Alla, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.art. 30, 45, 42 alin.(2), art.327 alin.(3) Cod penal.

Nefiind de acord cu încheierile nominalizate, avocatul Nagacevschi Vitalie în interesele lui Tudor Copaci a declarat recurs, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea încheierilor din 14.03.2024 și din 01.04.2024 ale președintelui interimar al judecătoriei Chișinău ca ilegale.

Pe parcursul examinării cauzei respective în ordine de recurs, avocatul Munteanu Victor în interesele lui Lazăr Valeriu și avocatul Mișcoi Mihail în interesele inculpatei Țubari Alla au depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate inițiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, privind controlul constituționalității, prevederilor art. 6<sup>1</sup> alin. (1), (1/1) și alin. (2) din Legea nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească și art. 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

Autorii sesizării excepției de neconstituționalitate indică următoarele motive:

- la data de 02 mai 2023, în Judecătoria Chișinău a parvenit spre examinare în fond cauza penală nr. 1-1084/2023 de învinuire a lui Leancă Iurie, Lazăr Valeriu, Copaci Tudor și Susanu Angela în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. art. 30, 45, 42 alin. (2), art. 327 alin. (3) din Codul penal și de învinuirea lui Șendrilă Maria, Jardan Petru, Ciutac Alexandru și Țubari Alia în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 30, 45,42 alin. (2), 327 alin. (3) din Codul penal;

- la aceeași dată în mod automat-aleatoriu, cauza penală a fost distribuită spre examinare Judecătorului, Djeta Chistol, iar prin încheierea din 07.06.2023, pentru examinarea în fond a prezentei cauze a fost format complet din judecătorii, Djeta Chistol - raportor, judecătorul Petru Păun și judecătoarea Tatiana Bivol;

- la data de 12 aprilie 2024, la termenul fixat pentru ședința judiciară, s-a prezentat un alt complet de judecată format din Judecătoarea Stella Bleșceaga, Judecătorul Budeci Vitalie și Judecătoarea Bejenari Olga;

- la solicitarea apărării, a fost întreruptă ședința și aduse la cunoștință două încheieri emise de Președintele interimar al Judecătoriei Chișinău, Mitrofan Livia: a) încheiere din 14.03.2024 prin care s-a dispus: redistribuirea cauzei penale nr.1-1084/2023 de învinuirea lui Leancă Iurie, Lazăr Valeriu, Copaci Tudor și Susanu Angela, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 30, 45, 42 alin. (2), art. 327 alin. (3) Cod penal și de învinuirea lui Șendrilă Maria, Jardan Petru, Ciutac

13

Alexandru și Țubari Alia, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 30, 45, 42 alin. (2), art. 327 alin. (3) Cod penal, în mod aleatoriu, prin intermediul PIGD, unui alt judecător specializat în examinarea cauzelor penale conform pct. 1 din dispoziția Judecătorei Chișinău nr. 13 din 20 februarie 2024, pentru examinare și b) încheiere din 01 aprilie 2024 prin care s- a dispus: a modifica completul de judecată format din președintele completului de judecată, judecător raportor - Djeta Chistol, judecător - Tatiana Bivol și judecător - Petru Păun, și anume: președintele completului de judecată, judecător raportor-Djeta Chistol se înlocuiește cu președintele completului, judecătorul raportor – Stella Bleșceaga, iar judecătorii Tatiana Bivol și Petru Păun se înlocuiesc cu judecătorii Bejenari Olga și Budeci Vitalie, pentru examinarea cauzei penale nr.1-1084/2023 de învinuirea lui Leancă Iurie, Lazăr Valeriu, Copaci Tudor și Susanu Angela, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 30, 45, 42 alin. (2), art. 327 alin. (3) Cod penal și de învinuirea lui Șendilă Maria, Jardan Petru, Ciutac Alexandru și Țubari Alia, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 30, 45, 42 alin. (2), art. 327 alin. (3) Cod penal;

- considerând încheierile menționate supra ilegale și contrare prevederilor art. 20 alin. (1) și 115 alin. (4) din Constituție, avocatul Mihail Mișcoi în interesele inculpatei, Țubari Alia, a declarat recursuri separate împotriva ambelor încheieri;

- împotriva încheierilor menționate a declarat recurs și avocatul Victor Munteanu în interesele inculpatului Lazăr Valeriu, avocatul Vladislav Roșea în interesele inculpatului, Leancă Iurie, avocatul Vitalie Nagacevski în interesele inculpatului Copaci Tudor și avocatul Bargan Alexandru în interesele inculpatului Copaci Tudor;

- ținând cont de faptul că la examinarea recursurilor declarate, a apărut necesitatea clarificării chestiunii cu privire la corespunderea normelor invocate la adoptarea încheierilor recurate cu prevederile Constituției Republicii Moldova, subsemnații avocați Victor Munteanu și Mihail Mișcoi, considerăm imperativ să înaintăm în prezenta cauză, în cadrul examinării recursului, prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate;

- cererea de sesizare are ca obiect controlul constituționalității: art. 6/1 alin. (1), (11) și alin. (2) din Legea nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească; „(1) Activitatea de judecare a cauzelor se desfășoară cu respectarea principiului distribuirii aleatorii a dosarelor prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. În cazul în care judecătorul cărui a fost repartizată cauza este în imposibilitatea de a continua judecarea acesteia, persoana responsabilă, în temeiul unei încheieri motivate a președintelui instanței judecătorești, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, asigură redistribuirea aleatorie a dosarului altui judecător. Fișa cu datele privind distribuirea aleatorie a dosarelor se anexează în mod obligatoriu la fiecare dosar. (1/1) Constituirea completelor de judecată și desemnarea președinților acestora se fac la începutul anului prin dispoziție a președintelui instanței. Schimbarea membrilor completului se face în cazuri excepționale, în baza unei încheieri motivate a președintelui instanței judecătorești și

167

potrivit criteriilor obiective stabilite de regulamentul aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii. Încheierea motivată privind schimbarea membrilor completului se anexează la materialele dosarului. (2) Cauzele repartizate unui complet de judecată nu pot fi trecute altui complet decât în condițiile prevăzute de lege.”, art. 1 alin. (2) din Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii „(2) Consiliul Superior al Magistraturii exercită autoadministrarea judecătorească.” și art. 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, „(4) Întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe în domeniul administrării instanțelor judecătorești: b) aprobă Regulamentul privind modul de repartizare aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești, care asigură transparența, obiectivitatea și imparțialitatea acestui proces;” pct. 7 lit. d) din Regulamentul privind modul de distribuire aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 110/5 din 05 februarie 2013, d) Președintele instanței poate dispune redistribuirea aleatorie a dosarului altui judecător sau altui complet de judecată și în alte cazuri justificate, cu emiterea unei încheieri motivate; în coraport cu art. 20 alin. (1), 70 alin. (1) și art. 115 alin. (4) din Constituție, care prevăd că, (1) orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime; (1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi; și Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sînt stabilite prin lege organică. Obiectul prezentei sesizări se solicită a fi examinat prin raportare la prevederile art. 2 Cod procedură penală, care stabilește că (1) Procesul penal se reglementează de prevederile Constituției Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de prezentul cod. (3) Constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale. Nici o lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția. (4) Normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod; precum și la prevederile art. 30 și 31 Cod procedură penală, care stabilesc că (1) Judecarea cauzelor penale se înfăptuiește de către instanță în complet format din 3 judecători sau de către un singur judecător. (2) în toate instanțele de judecată de gradul întâi, cauzele penale se judecă de un singur judecător, cu excepția cazurilor prevăzute în prezentul articol. (4) Cauzele penale deosebit de complicate, precum și cele care prezintă o mare importanță socială pot fi examinate, la decizia motivată a președintelui instanței judecătorești, în complet format din 3 judecători. Articolul 31. Schimbarea completului de judecată (1) Completul de judecată format în condițiile art.30 trebuie să rămînă același în tot cursul judecării cauzei, cu excepția prevăzută în alin.(3). Dacă aceasta nu este posibil, completul poate fi schimbat pînă la începerea cercetării judecătorești. (2) După începerea cercetării judecătorești, orice schimbare intervenită în completul de judecată impune reluarea de la început a cercetării judecătorești. (3) în cazul în care

10

cauza se judecă în fond de un complet format din 3 judecători și unul din aceștia nu poate participa în continuare la judecarea cauzei din motiv de boală îndelungată, deces sau din motivul eliberării din funcție în condițiile legii, acest judecător este înlocuit de un alt judecător și cauza se judecă în continuare. Judecătorului care intervine în proces i se oferă timp pentru a lua cunoștință de materialele cauzei, inclusiv de cele cercetate în instanță, și pentru a se pregăti pentru participarea de mai departe în proces, însă înlocuirea judecătorului în condițiile prezentului alineat nu necesită reluarea judecării cauzei de la început. Judecătorul este în drept să solicite repetarea unor acțiuni procesuale deja efectuate în ședință în lipsă lui dacă are de concretizat chestiuni suplimentare;

- Obiectul prezentei sesizări corespunde competenței ratione materiae a Curții Constituționale, prevăzută expres în art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova și sunt direct aplicabile la soluționarea recursurilor declarate de către avocați împotriva încheierii de redistribuire a cauzei penale, or, anume prin prisma acestor norme a fost argumentată retragerea unei cauze penale de la un judecător în baza unui regulament adoptat de Consiliul Superior al Magistraturii iar pe cale de consecință prin aplicarea de către instanțele judecătorești a prevederilor contestate în fața Curții Constituționale se încalcă direct prevederile art. 115 alin. (4) din Constituție în conformitate cu care competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată poate fi stabilită doar prin lege organică;

- în conformitate cu prevederile Articolului 7 CPP, La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate;

- în acest sens, prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate cade sub incidența criteriilor de admisibilitate, prevăzute de Articolul 7 CPP, cu singura precizare, că obiectul prezentei cereri diferă de obiectul sesizării nr. 193g/2023 Decizia de inadmisibilitate din 28 martie 2024, care a vizat dezacordul cu formarea ad-hoc a completului de judecată de către președintele instanței de judecată reglementată prin Regulamentul aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 111/5 din 5 februarie 2013.

Reieșind prevederile art.447 alin.1) Cod de procedură penală, cauza nominalizată se examinează în lipsa participanților la proces, fiind oferit dreptul participanților la proces să depună referință.

Studiind materialele dosarului, instanța de recurs consideră necesar de a admite cererea avocatului Munteanu Victor în interesele lui Lazăr Valeriu și avocatul Mișcoi Mihail în interesele inculpatei Țubari Alla privind ridicarea excepției de

16

neconstituționalitate inițiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, privind controlul constituționalității a prevederilor art. 6<sup>1</sup> alin. (1), (1/1) și alin. (2) din Legea nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească și art. 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, din următoarele considerente.

În temeiul prevederilor art.4 alin.(1) Constituția Republicii Moldova, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

În temeiul prevederilor art. 342 Cod de procedură penală, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată.

Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asiguratorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

Totodată, conform dispozițiilor art. 364 Cod de procedură penală, președintele ședinței întreabă fiecare parte în proces dacă are careva cereri sau demersuri. Cererile sau demersurile formulate vor fi argumentate, iar dacă se solicită administrarea unor probe noi, se vor indica faptele și circumstanțele ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află acestea, iar în privința martorilor, experților și specialiștilor se va indica identitatea și adresa lor în cazul în care partea nu poate asigura prezența lor în instanța de judecată. Cererile sau demersurile formulate se soluționează de către instanță după audierea opiniilor celorlalte părți asupra cerințelor înaintate. Părțile pot prezenta și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.

În aceeași ordine de idei, Colegiul penal reține că în conformitate cu prevederile art.7 alin.(2) Cod de procedură penală, dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

În temeiul aliniatului (3) al aceleiași norme, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

Iar, în baza alin.(3<sup>1</sup>) al normei menționate, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii

Ad

următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform prevederilor art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituția RM, Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Prin Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) s-a examinat sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 9 decembrie 2015, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, art. 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale, de către Curtea Supremă de Justiție, pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova hotărând: În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza; judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1), lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

18

Conform prevederilor art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Instanța de recurs, verificând întrunirea condițiilor invocate în Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016, în cererea înaintată de către avocatul Munteanu Victor în interesele lui Lazăr Valeriu și avocatul Mișcoi Mihail în interesele inculpatei Țubari Alla și stabilind întrunirea condițiilor menționate, a ajuns la concluzia cu privire la admiterea cererii privind sesizarea Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității privind ridicarea excepției de neconstituționalitate inițiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, privind controlul constituționalității, prevederilor art. 6<sup>1</sup> alin. (1), (1/1) și alin. (2) din Legea nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească și art. 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

În conformitate cu prevederile art.7 alin. (3<sup>2</sup>) Cod de procedură penală, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

Cu referire la norma legală enunțată și circumstanțele cauzei deduse judecății Colegiul penal consideră necesar de a suspenda examinarea recursului declarat de către avocatul Nagacevschi Vitalie în interesele lui Tudor Copaci, pînă la examinarea sesizării Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității prevederilor legale enunțate.

În baza celor expuse supra, în conformitate cu prevederile art. art. 7, 342 Cod de procedură penală, art. 135 alin. (1), lit. lit. a) și g) din Constituția RM, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,

#### DISPUNE:

Se admite cererea înaintată de către avocatul Munteanu Victor în interesele lui Lazăr Valeriu și avocatul Mișcoi Mihail în interesele inculpatei Țubari Alla despre sesizarea Curții Constituționale privind examinarea excepției de neconstituționalitate inițiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, privind controlul constituționalității, prevederilor art. 6<sup>1</sup> alin. (1), (1/1) și alin. (2) din Legea nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească și art. 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

Se ridică excepția de neconstituționalitate privind controlul constituționalității a prevederilor art. 6<sup>1</sup> alin. (1), (1/1) și alin. (2) din Legea nr. 514 din 06.07.1995

15

privind organizarea judecătorească și art. 4 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

Se suspendă examinarea recursului declarat de către avocatul Nagacevschi Vitalie în interesele lui Tudor Copaci împotriva încheierilor Președintelui interimar al Judecătoriei Chisinau, Mitrofan Livia din 14 martie 2024 și 01 aprilie 2024, pînă la examinarea sesizării Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității a unor prevederilor enunțate în sesizare.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Judecători



Marcel Juganari



Silvia Cecan



Ion Bulhac



*Copia conștinută  
cu ședința*

*Ion Bulhac*